

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1933 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fastställande av särskilda pensionsunderlag för befattningshavare vid navigationsskolorna.

I en till riksdagen avlåten, den 17 februari 1933 dagtecknad proposition nr 141, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1933,

att pensionsunderlaget för rektor vid navigationsskola skall utgöra 4,600 kronor,

samt att såsom pensionsunderlag skola för lektor och adjunkt vid sådan skola gälla belopp av 3,900 kronor, respektive 2,700 kronor, med tillägg av 500 kronor för varje intjänt ålderstillägg, dock högst 4,600 kronor respektive 4,000 kronor;

dels ock medgiva, att pension till rektorn vid navigationsskolan i Kalmar Johan Hilmer Nilsson samt adjunkten vid navigationsskolan i Göteborg Bror Per Emanuel Arbin må, utan hinder av att de avgå ur tjänst före den 1 juli 1933, utgå på grundval av nyssnämnda pensionsunderlag för rektor, respektive adjunkt.

Enligt den lönestat för navigationsskolorna, som fastställdes år 1911, voro föreståndare och lärare vid dessa skolor i löne- och pensionshänseende i huvudsak likställda med motsvarande personal vid realskolorna. Denna likställighet kvarstod till ingången av år 1919, då den av 1918 års lagtima riksdag beslutade regleringen av läroverkslärarnas löneförmåner trädde i kraft. I samband med denna reglering vidtogos också höjningar av dessa befattningshavares pensionsunderlag.

Vid 1931 års riksdag beslöts viss omorganisation av undervisningen vid navigationsskolorna och i samband därmed ett förändrat ordnande av lärarpersonalens avlöningsförhållanden m. m. Beslutet innebar, bland annat, inrättande av ett antal lektorstjänster samt ombildande av föreståndar- och lärartjänsterna till rektors- respektive adjunktsbefattningar. För lektorstjänsterna bestämdes avlöningens storlek i överensstämmelse med vad som gäller för lektor vid högre allmänt läroverk. För rektors- och

adjunktsbefattningarna återställdes den tidigare rådande likställigheten i lönehänseende med motsvarande befattningshavare vid realskolorna. Detta skedde emellertid icke genom höjning av de i stat upptagna löneförmånerna utan genom ökning av den tillfälliga löneförbättringen, vilken avvägdes så, att summan av den enligt stat upptagna avlöningen och löneförbättringen sammanföll med avlöningsbeloppen till rektor, respektive adjunkt vid realskola.

På grund av den form, som denna avlöningsreglering sålunda erhöll, medförde densamma icke någon ändring av pensionsunderlagen för rektorer och adjunkter vid navigationsskolor. För dessa befattningshavare gälla alltså fortfarande samma pensionsunderlag, som tillkommo år 1911. För de nya lektorstjänsterna sammanfalla däremot pensionsunderlagen i huvudsak med motsvarande underlag för lektorstjänster vid högre allmänt läroverk.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag går ut på, att åtgärd skulle vidtagas för ernående av full likställighet i pensionshänseende mellan navigationsskolornas lärarpersonal och motsvarande personal vid de allmänna läroverken. Till stöd för detta förslag har *departementschefen* anfört bland annat följande:

»Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, råder numera liksom före år 1919 likställighet med avseende å de totala avlöningsförmånernas storlek mellan å ena sidan rektorer och ordinarie lärare vid navigationsskolorna samt å andra sidan motsvarande befattningshavare vid realskolorna. För lektorernas vidkommande äro avlöningsförmånerna reglerade på sådant sätt, att likställighet i huvudsak vunnits jämväl i fråga om pensionsunderlag. Beträffande rektorer och adjunkter vid navigationsskolorna har däremot någon ändring icke skett i de löneförmåner enligt stat, som fastställts år 1911, och då föreskrift om särskilda pensionsunderlag icke meddelats, hava icke heller de för dessa befattningshavare då fastställda pensionsunderlagen undergått någon ändring. Medan pensionsunderlagen för rektorer och adjunkter vid realskolor från och med år 1919 höjts till respektive 4,600 kronor och högst 4,000 kronor, utgöra pensionsunderlagen för rektorer och adjunkter vid navigationsskolorna fortfarande endast högst respektive 3,750 kronor och 3,200 kronor. Det högsta pensionsunderlaget för lektorsbefattning vid navigationsskola, 4,600 kronor, överstiger alltså väsentligt det högsta pensionsunderlaget för rektorstjänst vid dylik skola.

Nu angivna förhållanden kunna givetvis icke betraktas såsom tillfredsställande. Att en ändring av pensionsunderlagen för rektorer och adjunkter vid navigationsskolorna icke ägde rum i samband med 1931 års reglering av avlöningsförhållandena, torde, såsom nämnda ärendes behandling utvisar, närmast få tillskrivas den omständigheten, att en snar lösning av denna pensionsfråga antogs komma att vinnas i samband med en allmän löne reglering för lärarpersonal. I lönefrågans nuvarande läge och med hänsyn till de omständigheter i övrigt, som i förevarande ärende anförts, finner jag för min del påkallat, att åtgärder nu vidtagas för en reglering av pensionsunderlagen för nyssnämnda befattningshavare.»

Beträffande utredningen i övrigt hänvisas till propositionen.

Utskottet.

Utskottet har ansett skäl föreligga för återställande av den likställighet med avseende å pensionsförmåner, som tidigare varit rådande mellan navigationsskolornas lärarpersonal och motsvarande personal vid de allmänna läroverken. Utskottet vill därför biträda Kungl. Maj:ts förslag om fastställande av särskilda pensionsunderlag för navigationsskolornas befattningshavare.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande pension åt rektorn vid navigationsskolan i Kalmar J. H. Nilsson och adjunkten vid navigationsskolan i Göteborg P. E. Arbin har utskottet med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter icke velat motsätta sig.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 23 mars 1933.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Gustafsson i Stensholm, Lindley, Lindgren, Hansén, Johansson i Friggeråker, Stendahl och Berling*;

från andra kammaren: herrar Laurén, Lovén, Ryberg, Paulsen, Johansson i Sollefteå, Wikström, Andersson i Falkenberg och Andersson i Lindome*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.